

Saksprotokoll

Arkivsak-dok. 22/02342
Saksbehandler Harald Andersen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Hovedutvalg Teknisk	29.11.2022	153/22
2 Hadsel formannskap	01.12.2022	116/22

Forskrift om forbud mot bruk av piggtråd i / på gjerder, Hadsel kommune, Nordland

Hovedutvalg Teknisk har behandlet saken i møte 29.11.2022 sak 153/22

Møtebehandling/votering

Hovedutvalg teknisk vedtok enstemmig kommunedirektørens innstilling

Hovedutvalg Teknisk vedtak/innstilling

Hovedutvalg teknisk innstiller til formannskapet å vedta at følgende lokale forskrift legges ut på høring.

--o0o--

Hadsel formannskap har behandlet saken i møte 01.12.2022 sak 116/22

Møtebehandling/votering

Formannskapet vedtok enstemmig Hovedutvalg teknisk sin innstilling

Hadsel formanskaps vedtak/innstilling

Formannskapet vedtar at følgende lokale forskrift legges ut på høring.

--o0o--

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren innstiller hovedutvalg teknisk, formannskapet og kommunestyret å vedta at følgende lokale forskrift legges ut på høring.

Referanser i saken

Dyrevelferdsloven ¹

¹ <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-97?q=om%20dyrevelferd>

Bakgrunn

Siden 2010 har det vært forbudt å sette opp ny piggråd i naturen. I dyrevelferdsloven står det at det ikke skal brukes «for å regulere dyrs ferdsel».

Forbudet i § 15 første ledd annet punkt retter seg mot nye gjerder, og vedlikehold av

eksisterende gjerder med behov for helt eller delvis utskifting av gjerdestrå.

Forbudet

retter seg mot gjerder som har til formål å regulere dyrs og menneskers ferdsel.

Annen bruk av piggråd vil ikke være forbudt etter dette punktet. Det er ingen unntak for piggråd i kombinasjon med annet gjerdemateriale, slik det var i tidligere regelverk.

Dette er forbudt, og dette er ikke forbudt med piggråd

FORBUDT:

I paragraf § 15 i Dyrevelferdsloven står det blant annet: «Bygninger, gjerder og andre mindre innretninger skal utføres eller oppføres og holdes ved like slik at dyr ikke utsettes for fare for unødige påkjenninger og belastninger. Det skal ikke brukes piggråd i gjerde for å regulere dyrs ferdsel.

Den som er ansvarlig for bygningen, gjerdet og innretningen, skal føre nødvendig tilsyn med disse og gjennomføre nødvendige tiltak for å kunne oppdage, forebygge og avhjelpe fare for unødige påkjenninger og belastninger.»

Loven er klinkende klar på at det ikke skal brukes piggråd for dyr på beite eller der dyr kan møte på det i naturen.

Forbudet om piggråd i gjerder for å regulere dyrs ferdsel retter seg mot nye gjerder (etter 2010), og vedlikehold av eksisterende gjerder (før 2010) med behov for helt eller delvis utskifting av gjerdestrå. Piggråd kan altså ikke brukes når materiale i gamle gjerder må skiftes ut.

Mattilsynet kan fatte vedtak om å fjerne eksisterende piggrådgjerder dersom gjerdet utgjør en fare for dyrs velferd. Dette gjelder selv om gjerdet er godt vedlikeholdt eller er satt opp av andre grunner enn for å regulere dyrs ferdsel.

I en sak med et piggrådgjerde fra før 2010, må det altså vurderes om gjerdet utgjør en fare for dyrs velferd.

Fra 1. juli 2021 trådte det i kraft en endring i dyrevelferdsloven § 32 fjerde ledd. Mattilsynet vil med den nye bestemmelsen kunne kreve utgiftene dekket av for eksempel grunneier. Før var det kun dyreholder, som hadde dyrene på beite, som måtte holdes ansvarlig. Nå er det begge.

IKKE FORBUDT:

I noen tilfeller blir piggtråd benyttet primært til annet formål enn å regulere dyrs ferdsel, for eksempel i forbindelse med sikring av fabrikker, lager, militære områder, flyplasser og lignende for å hindre inntrenging fra uvedkommende. Men dersom slike gjerder utgjør en fare for dyrs velferd, kan gjerdet likevel være forbudt etter § 15 første ledd første punkt.

Tilskudd.

I dag er det en nasjonal ordning i kommunene der man kan søke om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket «SMIL».

Gjennom denne ordningen kan grunneier få økonomisk støtte dersom man fjerner piggtråd og erstatter det med annet materiell for eksempel strømtråd.

Saksfremstilling

«Dyrs ferdsel» må tolkes i lys av lovens formål i § 1 om å fremme god dyrevelferd, og § 3 om at dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger. Forbudet mot piggtråd ble vedtatt i den hensikt å hindre dyr fra å bli skadet, noe som innebærer at «dyrs ferdsel» må forstås som ethvert sted det med rimelig grad av sannsynlighet må kunne forventes at dyr oppholder seg og/eller beveger seg. Dette gjelder både egne dyr og andres dyr og villlevende dyr.

Eier må sannsynliggjøre annet formål dersom piggtråden ikke er satt opp for å regulere dyrs ferdsel dersom det finnes dyr i området. I noen tilfeller blir piggtråd benyttet primært til annet formål enn å regulere dyrs ferdsel, feks i forbindelse med sikring av fabrikker, lager, militære områder, flyplasser og lignende for å hindre inntrenging fra uvedkommende.

I den grad slike gjerder utgjør en fare for dyrs velferd, kan gjerdet likevel være forbudt etter § 15 første ledd første punkt.

Piggtråd som er plassert slik at det vanskelig kan regnes som «gjerde» (for eksempel piggtrådrester), kan ikke pålegges fjernet i medhold av § 15. I den grad slike rester likevel utgjør en fare for dyr som beveger seg i området, vil dette kunne forlanges fjernet med hjemmel i § 3 annet punkt.

Lov om grannegjerde regulerer også plikt til opprydding av gjerderester.

§ 15 skal forstås slik at oppsetting av nye gjerder og bruk av ny gjerdestråd skal reguleres av første ledd annet punkt.

Eksisterende gjerder må vurderes etter første punkt.

Eksisterende gjerder

I forarbeidene framkommer det at «eksisterende gjerder, også de med piggtråd, må vedlikeholdes» og at piggtråd ikke kan brukes når materiale i gamle gjerder må

skiftes ut.

Formuleringen vil ikke være til hinder for å kunne fatte vedtak etter § 15 første punkt med pålegg om å fjerne eksisterende piggrådgjerder (også godt vedlikeholdte gjerder) dersom gjerdet utgjør en fare for dyrs velferd. Dette gjelder selv om gjerdet er godt vedlikeholdt.

Tilstanden til gjerdet kan ha betydning for hvilken frist som skal fastsettes for å fjerne piggråden, der et dårlig vedlikeholdt gjerde med fare for helt eller delvis nedgroing til bakken bør få en kortere frist for fjerning sammenlignet med et gjerde som er godt vedlikeholdt.

Pliktsubjekt (den som et vedtak med pålegg skal rette seg mot)

Dyrevelferdsloven § 15 viser i 2.ledd til «Den som er ansvarlig for bygningen, gjerdet og innretningen».

Det er ingen nærmere angivelse av pliktsubjektet.

Det vil normalt være eier av grunnen som i første omgang må holdes ansvarlig.

Dersom gjerdet er plassert i grensen mellom to eiendommer, skal den med gjerdeansvaret etter lov om grannegjerde, i første omgang kunne holdes ansvarlig.

Gjennom å kontakte begge naboer vil det kunne avklares hvem av disse som har gjerdeplikt. Ansvarer kan i noen tilfeller også avklares gjennom kontakt med lokale landbruksmyndigheter. Er naboene uenige om hvem som har gjerdeplikten, vil de ha anledning til å få fastsatt ansvaret ved skjønn etter grannegjerdelova § 16.

Tilsyn og bruk av virkemidler

Bruk av piggråd er ikke registreringspliktig, og kommunen har dermed ingen systematisk oversikt over hvor dette finnes. Ulovlig bruk vil dermed som oftest måtte avdekkes ved tilfeldige observasjoner, ved andre inspeksjoner og ved bekymringsmeldinger fra publikum samt informasjon om skader på dyr.

Tilsyn med bruk av piggråd gjøres ut fra en risikovurdering og kommunens øvrige prioriteringer.

Der det ved inspeksjon blir avdekket ulovlig bruk av piggråd, skal det når det ansees nødvendig, fattes vedtak med pålegg om innen en viss frist til å fjerne piggråden (eller å gjennomføre andre risikoreducerende tiltak).

Fristen må fastsettes etter en konkret vurdering, basert på hvor stor risikoen er for at dyr blir skadet, og hvor mye arbeid det vil innebære å fjerne piggråden.

Dårlig vedlikeholdte gjerder der piggråden helt eller delvis har ramlet ned, utgjør et stort farepotensial og bør derfor få en kort frist. Det samme gjelder områder der det ferdes mange dyr.

Dersom det er fattet vedtak med pålegg om å fjerne piggråd, og avviket ikke blir rettet innen den fastsatte fristen, kan det være anledning til å ilegge tvangsmulkt etter dyrevelferdsloven § 35.

Dyrevelferdsloven § 32 første ledd angir at tilsynsmyndigheten kan gjennomføre

nødvendige tiltak dersom vedtaket ikke etterkommes, dvs. fjerne gjerdet eller gjerderester.

Etter bestemmelsens fjerde ledd kan tiltak gjennomføres på dyreholders regning. Det gjøres oppmerksom på at eier ikke nødvendigvis er dyreholder for de dyrene, som gjerdet utgjør en fare for. I slike tilfeller har mattilsynet ikke lovhjemmel til å kreve refusjon av kostnader ved effektivering av vedtaket.

Det vises for øvrig til retningslinje for bruk av virkemidler.

Ingen adgang til å dispensere

Dyrevelferdsloven har ingen hjemmel for å kunne gi dispensasjon fra forbudet.

Konklusjon

Kommunen kan etter forskriftsendring pålegge fjerning av piggtråd, og dersom pålegget ikke utføres kan kommunen gjennomføre vedtaket for grunneiers eller dyreholders regning.

Lov om dyrevelferd, § 15.

«Bygninger, gjerder og andre mindre innretninger
Bygninger, gjerder og andre mindre innretninger skal utføres eller oppføres og holdes ved like slik at dyr ikke utsettes for fare for unødige påkjenninger og belastninger. Det skal ikke brukes piggtråd i gjerde for å regulere dyrs ferdsel.

Den som er ansvarlig for bygningen, gjerdet og innretningen, skal føre nødvendig tilsyn med disse og gjennomføre nødvendige tiltak for å kunne oppdage, forebygge og avhjelpe fare for unødige påkjenninger og belastninger.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om bygninger, gjerder o.l., herunder om forbud mot og fjerning av slike, samt om unntak fra forbudet mot å bruke piggtråd i gjerde.»

Kommunedirektørens vurdering

§ 1. Formål

Formålet med denne lokale forskriften er å fremme god dyrevelferd hos dyr gjennom å føre tilsyn med etterlevelsen av dyrevelferdslovens forbud mot å regulere dyrs ferdsel med piggtråd. Forskriften skal bidra til et enhetlig tilsyn og virkemiddelbruk vedrørende dyrevelferdslovens § 15 første ledd. I tillegg å unngå piggtråds-skader på folk, beitedyr og vilt.

§ 2.Virkeområde

Forskriften gjelder hele kommunen og all bruk av piggråd i / på gjerder i utmark, og mellom utmark og innmark. Forskriften gjelder forståelse av piggrådforbudet i Dyrevelferdsloven § 15 innenfor lovens virkeområde § 2 samt kommunens tilsyn med etterlevelse av dette forbudet.

§ 3.Forbud mot piggråd

I Hadsel er det totalforbud mot bruk av piggråd, eksisterende piggråd skal være fjernet innen 15 Juli 2023.

Grunneier må selv fjerne ulovlig oppsatt piggråd. All fjernet piggråd skal lagres/destrueres på forsvarlig måte. Kommunen kan fjerne ulovlig brukt piggråd på grunneiers regning.

§ 4.Unntak

Piggrådforbud etter § 3 gjelder ikke:

- for område regulert til industri eller annen næringsvirksomhet.
- ved sikring av farlige anlegg (dammer, steinbrudd m.m.).
- ved sikring av lager for farlig gods.

Ved bruk av piggråd på områder nevnt over stilles det krav om at piggråd ikke plasseres lavere enn 2,5 meter over bakken.

§ 5.Dispensasjon

Dyrevelferdsloven har ingen hjemmel for å kunne gi dispensasjon fra forbudet.

§ 6.Straff

Overtredelse av denne forskrift straffes i henhold til dyrevelferdsloven § 37.

§ 7.Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft ved kunngjøring i Norsk Lovtidend.

Innspill fra høringen vil bli vurdert før ny behandling gjennomføres.